

KNJIŽEVNE VEZE – PROJEKT ISKUSTVENOG I ISTRAŽIVAČKOG UČENJA

Andrea Katanović Babić, Osnovna škola Vladimira Nazora Križevci

Projekt *Književne veze* pokrenut je u školskoj godini 2023./2024. Cilj projekta je upoznavanje najznačajnijih hrvatskih književnika stavljajući njihov lik i djelo u kontekst vremena i prostora u kojem su stvarali. Naglasak je na iskustvenom i istraživačkom učenju koje uključuje terensku nastavu i povezivanje s hrvatskim nacionalnim manjinama u susjednim zemljama te učenicima iz podunavskih osnovnih škola.

Tijekom 19. stoljeća, prije osnutka modernog sveučilišta u Zagrebu 1874. godine, a i zbog političkih prilika, Hrvati, među njima brojni književnici, školovali su se u Beču, Pragu, Pečuhu, Grazu i ostalim srednjoeuropskim sveučilišnim gradovima. Vraćajući se u domovinu, gradili su novu intelektualnu elitu, uvodili društvene i političke promjene. Ovim projektom učenici upoznaju životne priče hrvatskih književnih klasika, njihovu povezanost sa srednjoeuropskim kulturnim centrima i utjecaj na današnju kulturu i književnost.

August Šenoa

Prva etapa projekta bila je posvećena Augustu Šenoj. Učenici su godinu dana istraživali njegovu životnu priču, društveni i humanitarni rad, čitali su njegova djela i adaptirali ih u različitim književnim formama. Rezultati projekta predstavljeni su u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i Gimnaziji Miroslava Krleža u Pečuhu u svibnju 2024. godine. Naši učenici izveli su *Povjestice* u obliku igrokaza (*Postolar i vrag*), monologa (*Kugina kuća*), pripovijedali povjestice uz *kamishibai* (*Smrt Petra Svačića*), predstavili diorame (*Kamenj svatovi*) te prezentirali zanimljivosti iz Šenoinog života s naglaskom na njegov društveni rad i književni značaj.

Šenoa je u Pečuhu proveo kratko vrijeme, svega godinu dana u cistercijskoj gimnaziji da bi srednjoškolsko obrazovanje nastavio u Zagrebu. Studij prava upisuje u Pragu gdje se sve više okreće književnosti i na kraju prelazi u Beč gdje se počinje baviti novinarstvom. Iako je u Pečuhu bio relativno kratko, njegova ostavština očituje se kroz Hrvatski klub Augusta Šenoe koji je već 30 godina jedna od najvažnijih ustanova Hrvata u Mađarskoj. Posjet klubu bio je prilika da naši učenici nauče više o Hrvatima koji su nacionalna manjina u susjednoj nam državi, njihovoj prošlosti i sadašnjem statusu te da od književnih znalaca čuju nešto više o Šenoinom životu u Pečuhu. Terensku nastavu i priredbu u školi u Pečuhu realizirale su zajedno knjižničarka Andrea Katanović Babić s učenicima iz Čitateljskog kluba i učiteljica Hrvatskoga jezika Selina Golec Petrović s učenicima iz Dramske skupine.

U lipnju 2024. godine knjižničarka, koja je autorica i voditeljica projekta, predstavila je projekt na *eTwinning* kontaktnom seminaru podunavskih zemalja

koji je održan u austrijskom Kremsu s ciljem ostvarivanja suradnje između podunavskih škola. Naša školska knjižnica povezala se s bečkom školom Mittelschule Absberggasse i prešla u novu etapu projekta u kojoj je u fokusu Ksaver Šandor Gjalski.

| Učenici predstavljaju život i djelo Augusta Šenoe u školi u Pečuhu.

Učenici u travnju 2025. godine odlaze na mobilnost u Beč. Posjećuju osnovnu školu u sklopu Erasmus+ projekta i ostvarivanja jednog od ciljeva perioda akreditacije, a to je razvijanje funkcionalne pismenosti učenika. Osim aktivnosti u bečkoj osnovnoj školi koje će biti usmjerene na Erasmus+ program, učenici će u Beču istražiti ostavštinu hrvatskih književnih društava, život Gradišćanskih Hrvata, posjetiti Hrvatski centar u Beču gdje će predstaviti rezultate svog istraživanja o književnom i društvenom djelovanju Gjalskog. Istražit će djelovanje i utjecaj ostalih istaknutih intelektualaca koji su studirali u Beču - prvenstveno Franje Markovića, istaknutog Križevčanina, književnika i političara po kojem je nazvana gradska knjižnica u Križevcima, zatim Matoša, Kumičića, Šenoe...

Učenici ovim projektom uče o književnosti ne samo kao o katarzičnoj umjetničkoj vrsti već osvještavaju njen utjecaj na jačanje i stvaranje identiteta pojedinog naroda. Poznavati vlastitu kulturu i kulturni krug kojem pripadamo, smještati književnike u širi kontekst, istraživati, povezivati i zaključivati - to su nastojanja ovog projekta.

Projekt se istovremeno provodi i putem *eTwinning* platforme kojem je cilj povezivanje sa podunavskim zemljama. Učenici zajedno ostvaruju zadatke kojima predstavljaju klasike svoje nacionalne književnosti. Uče o klasicima iz podunavskih zemalja te njihovim vezama i međusobnim utjecajima.

Projekt svake školske godine dobiva novu dimenziju; povezuje se s Erasmus i eTwinning aktivnostima i obuhvaća sve veći broj učenika. Planirano trajanje je ukupno četiri godine tijekom kojih bi se istraživanje književnih veza naši učenici trebali povezati s učenicima iz Mađarske, Austrije, Češke i Slovačke.

| Učenici polaznici Čitateljskog kluba i Dramske skupine ispred katedrale sv. Stjepana u Pečuhu